

6 oktober 2011

We vertrekken om zes uur? Wel, ik ken de gewoontes hier ondertussen al wel een beetje en sta pas om zeven uur op: koffie op het terras, ontbijt en wat rondlopen op de campus, vaststellen dat ik allesbehalve gerecupereerd ben van gisteren.

Er is deze morgen vroeg een vrachtwagen aangekomen met onder andere een belangrijke hoeveelheid baxters voor het operatiekwartier; juist op tijd want de voorraad is bijna op (op tijd besteld?). Een aapje (meerkat) is met een touw aan de vrachtwagen vastgebonden, zijn/haar toekomst staat op het spel vrees ik.

De 4x4 waarmee we de tweedaagse zullen doen, is nog altijd niet aangekomen. Pierre, van wie het tijdstip van het vertrek afhangt, lanterfant op zijn bureau. Hij lijkt absoluut niet gehaast. We hebben dus ruimschoots de tijd om op de campus een en ander te bekijken. King legt aan Placide en Lambert uit hoe ze de isolatie van een draad moeten verwijderen. Het is een mooi tafereeltje om te filmen. Uiteindelijk vertrekken we om 11.30u. om na een korte stop in Lotahe en Aunda, waar Yves de vrouw van de hysterec-tomie wil zien (zie 1 oktober 2011), rond 18.30u. in Olendja aan te komen. Het is al donker.

Onderweg zien we op een hut een merkwaardige verkiezingsleuze: "Le travail assure l'indépendance. La femme est une charme, une consolation, une fleur – bref elle est la force suprême. D'apre son'excellence Armand Ongambo."

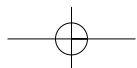
De chef van Olendja verwelkomt ons heel hartelijk maar zonder al teveel tamtam. We prat-en, eten en drinken wat: beignets, kip en water. Na het ontbijt was dat onze eerste maaltijd van-daag. Rond 20u. worden we naar onze slaap-plaats gebracht. Yves en ik slapen in een hutje

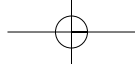
van drie op drie. Hij slaapt op de grond op een bamboemat die in de gauwte aangedragen wordt. Ik krijg een luchtmatras onder een muski-etennet bovenop een vast bamboebed. Wat een luxe!!! Henriette heeft hiervoor gezorgd. Die luchtmatras is zéér welgekomen: ik ben zeer moe en heb enorm veel rugpijn, dank zij de zware dag van gisteren en het non stop geschud onderweg vandaag. Yves gaf mij een pijnstiller, het is niet mijn gewoonte om dat te nemen maar deze keer was dat wel een goede oplossing. Voor we het licht uit doen ziet Yves een gigantische spin boven zijn hoofd zitten (7 centimeter doormeter, zeer groot lijf en lange poten – zelfde soort spin als 5 november 2008, p. 45 maar nog groter). Hij klopt ze dood met een schoen, een deel van muur valt als gruis naar beneden.

Een mekkerende geit en een goed bij stem zijnde haan zingen voor ons een tweestemmig slaaplied terwijl het zacht begint te regenen.

Ons hutje in Olendja.

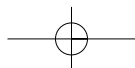
7 oktober 2011

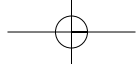
Om zes uur zijn we al op. Yves heeft slecht geslapen: buikkrampen. Ik heb toch ongeveer vijf uur geslapen en mijn rug bezorgt me, voorlopig, geen last meer. Na een kort ontbijt (bakbanaan, beignets en koffie) trekken we om acht uur verder. Om twintig voor acht stoppen we nog eens kort bij de lokale 'Poste de santé'. Rechtover is een lagere school, de kinderen verzamelen voor de klaslokalen, 't is schooltijd. Ze doen gymnastiekoefeningen en zingen enkele liedjes, waaronder het Congolese volkslied, eer ze de klas naar binnen gaan.

Yves wil vandaag per se in Olemanu geraken, Hiékele zal nog maar eens voor een volgende keer zijn. In Olemanu is een 'Centre de santé' en

dat wil hij zeker zien, wie weet houden wij ook halt in een Pygmeëendorp daar in de omgeving. En Pierre? Hij wil ons vandaag koste wat kost drie bruggen laten zien die door zijn bemoeiingen hersteld zijn.

De nieuwe brug over de rivier, vorig jaar konden we daar niet verder, is gebouwd met steun van onder andere Rotary Service Club Wetteren. Het is een typische brug van het Congolese binnenland: dikke balken over de rivier met daarop, dwars, dikke planken en voor het rijvlak nog eens in de lengte geplaatste dikke planken. Het ziet er een stevige brug uit die gemakkelijk een geladen 4x4 kan dragen. Hopelijk wordt ze regelmatig onderhouden want hout en een tropisch

klimaat is een zeer ongunstige combinatie. Hoe dan ook, de brug is, voorlopig, van veel betere kwaliteit van die waar we bij het verlaten van Katako-Kombe over moesten. Die heeft dan wel een stalen skelet maar is verder alleen maar met wat losliggende bamboestokken en enkele schaarse planken bedekt. Die brug moet een 4x4 in snelheid nemen nadat alle bedekking goed gelegd is én alle passagiers uitgestapt zijn. Over zo'n brug rijden is voor de chauffeur dus een gewaagd avontuur.

(voor filmbeelden zie onze website:

<http://www.katako-kombe.be/impresies2011.html> en klik op 'Onderweg 1')

Ook de brug over het smallere riviertje is gemaakt. Ze is evenwel niet meer dan een verzameling dicht naast mekaar over het riviertje gelegde dikke planken en boomstammen.

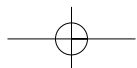
Eens daar voorbij begint de miserie. De weg loopt bergop en is (de dag/nacht voordien?) bewerkt om hem bereikbaar te maken. Bergop rijden in die losgemaakte en natgeregende aarde is bijna onmogelijk. Albert, de chauffeur, rijdt meerdere keren bergop/bergaf, steeds over een wat langer traject. Op die manier verhardt hij het parcours voor de 4x4. Dat is heel slim van hem. Het is echter ook nadelig: de hardere sporen liggen dieper en vormen dus een ideale afwatering bij hevige regenval. Ze worden dus een directe oorzaak van de erosie die uiteindelijk de weg weer zal vernielen. En onder andere dat soort erosie is er de oorzaak van dat de wegen hier zo slecht zijn. Neem daarbij het feit dat er geen onderhoud is, absoluut geen onderhoud: "Een tekeningske nodig?"

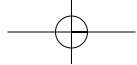
Een hele bende jonge gasten maakt de weg vrij vanaf de top van de helling en ook verderop. Ze blijven bij ons en dat is wel goed. Er is veel ambiance, groep en gezang. Maar waarom doen ze dat nú pas? Waarom niet op voorhand, ze wisten toch dat we hier langs moesten? Waarom is er geen continu onderhoud? We gaven voor dat doel

reeds schoppen en machetes, gisteren kregen ze er nog enkele bij (misschien wat laat?). Een antwoord zou kunnen zijn dat ze er geen enkel benul van hebben hoe breed een 4x4 wel is. Een motor of een fiets zien ze hier wel eens voorbij rijden maar een 4x4? Eén, twee keer per jaar zal gemiddeld gezien al het maximum zijn. Daarom dus!

Ambiance, allemaal goed en wel, maar dat graven en kappen neemt zoveel tijd in beslag dat Yves besluit om met de motor naar Olemanu te rijden. Het is 9.30u. als hij vertrekt en als hij om 14u. niet ter plaatse is, zal hij onverrichter zake terugkeren. Gelukkig hebben we een verpleger gevraagd ons op de motor te volgen want de 4x4 waarmee we op stap zijn is een versleten wrak. Je weet maar nooit en nu komt die motor dus goed van pas. Albert zal met de motor rijden met Yves achterop. Aangezien er maar één motor mee is, blijf ik achter met de rest van de meute. Jammer, maar bon, het kan niet anders.

Pierre neemt het stuur van de 4x4 over. Hij wil per se nog tot aan de volgende brug geraken en tot het eerste dorp voorbij die brug. Hij liet, zoals reeds gemeld, die brug herstellen en wil ze ons tonen. Zo gezegd, zo gedaan maar de weg is zó slecht dat we amper vooruit geraken: onderweg, in het woud, hebben we wel één uur nodig om slechts twee kilometer verder te geraken. En, heel merkwaardig, op sommige plaatsen is de weg vrijgemaakt en goed berijdbaar. Elders is er niets aan gedaan en is er geen doorkomen aan. Op een zeer slecht, bergop lopend stuk weg komt rook vanonder de motorkap. Ik vrees dat Pierre de motor opgeblazen heeft. Dat zou het summum zijn: wij vast op wel twee uur of meer rijden van Aunda waar de enige radioverbinding is met Katako-Kombe (zender aangekocht met de steun van onder andere Stad Waregem) én Katako-Kombe dat van hieruit op een dagreis afstand ligt. Niet dat dit iets is om angstig over te zijn, logement en iets te eten is hier zeker te rege-

len, dat is het punt niet maar morgen hebben wij in Katako-Kombe ook nog een en andere te doen. Op andere stukken weg, wat voorbij een voortreffelijke nieuwe brug, rijdt Pierre, vind ik, zéér onvoorzichtig. Plots doemt voor ons een omver gevallen boomstronk op. Hij lijkt niet te vermijden. Ik bereid me voor om hem te ontwijken mocht hij de auto naar binnen schieten. Oef, hij schiet niet naar binnen waar ik zit maar baf... hij verbrijzelt de twee schuifvenster-tjes als hij juist achter mij naar binnen schiet. Henriette en Tine krijgen een lading glas in de nek. Gelukkig heeft de tak hen niet vol geraakt. Alleen Henriette houdt wat schrammen over aan dit accident.

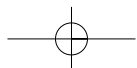
Henriette en Tine willen niet meer verder meerijden tot aan het volgende dorp, ze keren te voet terug tot aan de brug waar Henriette de emoties (en het glas?) van zich wil afspoelen in de rivier.

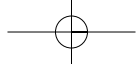
Ik heb ook geen zin meer in het in- en uitstappen of in de auto zitten om dan honderd meter verder weer te moeten/mogen uitstappen en te wachten tot we weer enkele meters verder kunnen rijden. Ik neem mijn cameraatje, mijn foto-toestel, mijn verrekijker en ga op mijn eentje naar het volgende dorp. Het wordt een zalige, ongeveer twee uur durende wandeling. Bij het binnenkomen, aan de rand van het dorp zet ik mij in de lommerte op een bankje onder een brede boom.

Eerst komt met wat schroom een vrouw me verwelkomen. Ze komt langzaam tot bij mij en geeft me de hand: "Jajó." Wat later komt een oudere man. Hij geeft mij de hand, verwelkomt me en gaat naast me zitten. We raken aan de praat. Hij spreekt wat gebrekkig maar toch goed verstaanbaar Frans, een taal die hij jaren geleden in de lagere school geleerd heeft. Tijdens onze conversatie snijdt hij dunne reepjes uit een iets dikkere twijg. Die reepjes dienen om bijvoor-

beeld takken aan mekaar te sjoeren om een bijvoorbeeld een zetel, een stoel of een afdakje te maken. Hij is 69 jaar. Langzaam komen kinderen en mama's met hun baby'tjes in een ruime cirkel rond ons staan. Ze palaveren, wijzen naar mij en de oude man, lachen of vluchten weg als ik een oog knip of een rare snuit trek. Het is best gezellig. "Weet je," zegt de oude man, "het is twintig tot dertig jaar geleden dat hier nog een blanke geweest is. Al wie hier naar ons staat te kijken heeft nog nooit een blanke gezien." Dus, op de oude man na heeft niemand hier ooit een blanke gezien. Interessant. Als ik hem zeg dat straks, wie weet hoelang dat nog kan duren, Pierre met de 4x4 langskomt zegt hij: "De meesten hebben ook nog nooit een auto gezien."

Als ik hier al een uur zit, komen Pierre en zijn schare helpers/gravers ook aan. Pierre heeft zijn witte soutane aangedaan, hij wil zich hier als 'Abbé Pierre' manifesteren. Met veel zwier parkeert hij de 4x4 in het centrum van het dorp. Ik sta op en wandel naar daar met een heel gevolg van mama's en kinderen. We begeven ons naar de chef van het dorp, de zoon van de oude man zo blijkt, waar we uitgenodigd worden om ons neer te zetten in zeteltjes onder het dak van zijn huis in aanbouw. We zitten pas neer als Yves en Albert al terugkomen van hun rit naar Olemanu. Ze zijn er geraakt en ze hebben ook een in een Pygmeëendorp halt gehouden. 'Docteur Yvè' is ook daar gekend. Ze weten dat hij zorgt voor een gezondheidszorg voor iedereen, dat de bevallingen en de keizersneden gratis zijn dank zij het bevallingsfonds dat hij opgericht heeft. Een Pygmeëenvrouw is in het ziekenhuis van Katako-Kombe met een keizersnede bevallen met steun van het bevallingsfonds (noot dd. December 2011: dat werd enkele dagen later in Katako-Kombe bevestigd). Yves is zeer te spreken over het 'Centre de Santé' van Olemanu. Zo werd een vrouw die op bevallen stond correct

doorverwezen naar Aunda. Haar baby lag in dwarsligging (zie 1 en 6 oktober 2011). Yves overweegt om ook in Olemau een zender te installeren.

Onderweg naar huis zetten we wat druk op Pierre en Albert. Wij willen per se vanavond terug thuis zijn, we dringen aan om niet te treuzelen. Het argument dat we gebruiken: Yves heeft ten laatste om 21u. een voordracht gepland, een aangepaste versie van deze die hij op 24 september in Kinshasa gegeven heeft. We hebben de indruk dat Pierre om een of andere voor ons totaal onduidelijke reden in Aunda wil overnachten maar daarin hebben wij geen zin. Gelukkig verloopt de terugweg vlotter. De auto heeft er vandaag al eens over gereden, het traject is gekend én het heeft niet geregend. In een dorp voor Pamahamba kopen we aan een hut wat te eten voor Albert en Pierre. Wij stellen ons tevreden met de resterende beignets, elk een banaan, enkele stukjes bakbanaan en een slok lauw water.

In Pamahamba stoppen we een tiental minuten, de tijd die Albert en Pierre nodig hebben om te eten. Yves onderlegt ondertussen met het personeel van het 'Centre de Santé'. We hebben ook nu weer veel bekijks.

In Aunda wil Yves toch een dertigtal minuten met het personeel spreken en de vrouw uit Olemanu nog eens bekijken/onderzoeken want hij vermoedt een probleem. Hij spreekt, na haar onderzocht te hebben, met de verplegers af dat, in geval de vrouw de volgende dagen niet echt verbetert, ze in het ziekenhuis moet opgenomen worden.

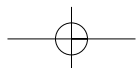
Ook hier hebben we veel bekijks. Een niet geüniformeerde, dronken politiemann gedraagt zich zeer opdringerig. Voordurend stelt hij zich vlak voor mij in houding en salueert met luider stemme. Ik meen uit zijn uitlatingen te begrijpen dat hij vergoed wil worden omdat hij de orde

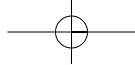
handhaaft. Alle omstanders vinden het een eerder belachelijke vertoning en geven schamperende commentaren. Ik heb niet de indruk dat ze hem respecteren, laat staan dat ze bang zijn van hem. Wij negeren hem zo goed als een opdringerige, lawaaierige zatlap genegeerd kan worden. Hij voelt zich geaffronterd wat resulteert in nog meer opdringerig gedrag. Als we om 17.50u. naar huis vertrekken, maakt hij zich kwaad omdat we geen aandacht aan hem schenken. Hij roept ons toe dat hij Kabila 'mon Président' persoonlijk op de hoogte zal brengen van ons gedrag. Ja, ja, 't zal wel zijn. Eens hij zijn roes uitgeslagen heeft, zal hij niet eens meer weten dat wij daar langs geweest zijn.

Het woud en de savanne hebben hun charmes in het donker. Albert is echt een superchauffeur. De weg door het stuk savanne, dat bij dag al niet te doen was, omzeilt hij op meesterlijke wijze. Hij verlaat de weg en rijdt zomaar dwars door het hoge gras heen. De 4x4 heeft maar één koplamp die behoorlijk werkt, wij zien amper enkele meters ver maar Albert rijdt zonder verpinken verder tot hij vlak voor een dorpje weer op de weg, versta pad, komt. In de dorpen branden olielampjes om voor wat licht te zorgen. Olielampjes? Sardienendozen of zoiets met olie en een wiekje.

Om 21.30u. komen we in Katako-Kombe aan; Albert en de 4x4 zijn één machine, hij heeft het nog maar eens bewezen. Herman, Els en Thieu verwelkomen ons. Als ik hen vertel over onze rit 'op den tast' door de savanne reageert Herman laconiek: "Die gasten zien veel beter dan wij in het donker, ze hebben amper licht nodig." Ah bon, ferm! We drinken een frisse pint en er is ook nog wat te eten, een echte maaltijd.

Na de maaltijd bespreken we onze tweedaagse met heel de bende. Uiteraard komt de situatie van de vrouw in Aunda ter sprake. Herman vindt dat ze eigenlijk best onmiddellijk

naar het ziekenhuis zou komen. Ik stel voor om haar met de 4x4 op te halen. Achterin kan bijvoorbeeld de luchtmatras gelegd worden, de vrouw is niet in staat om rechtop te zitten, zodat ze tamelijk comfortabel kan vervoerd worden. Pierre had voor morgen met die 4x4 andere plannen maar we kunnen hem overtuigen om de auto vrij te geven. Albert zal de vrouw morgen ophalen als hij uitgeslapen is na de ook voor hem vermoeiende tweedaagse. Mooi!

Tijdens dat overleg valt me op dat er een lamp brandt aan het 'oude nieuwe' gebouw. Het ziet er naar uit dat King en C° de installatie beëindigd hebben. Ik zal hen morgen feliciteren. Uiteraard is er vanavond van Yves' presentatie niets in huis gekomen.

